

กระทู้ถามที่ ๑๘๐/ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ปัญหาการลักลอบทำงานของแรงงานไทยที่ประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่น

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ดังต่อไปนี้

จากกรณีที่คนไทยถูกเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองที่ประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่นจับกุมเพราะการลักลอบทำงานของแรงงานไทยแบบผิดกฎหมายมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีมานี้ และถึงแม้จะมีข่าวการจับกุมอยู่บ่อยครั้งก็ไม่อาจยับยั้งการเข้าไปเสี่ยงโชคของคนไทยได้ ด้วยเงื่อนไขการได้รับค่าจ้างที่สูงกว่าประเทศไทย ทำให้ถูกมองว่าต่อไปการเดินทางเข้าประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่น จะทำได้ยากมากขึ้น โดยลักษณะแรงงานไทยที่ลักลอบทำงานในประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่นจะไม่มีใบอนุญาตทำงานอาศัยอยู่แบบไม่มีการคุ้มครองตามกฎหมาย โดยเป็นแรงงานที่อยู่ในภาคการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง ก่อสร้าง การบริการ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองเพิ่มความเข้มงวดกวดขันในการคัดกรองคนเข้าเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้มีการลักลอบเข้าไปเป็นแรงงานแบบผิดกฎหมาย ฉะนั้น คนไทยที่ต้องการไปทำงานในเกาหลีใต้และญี่ปุ่น จึงควรที่จะต้องมีการเดินทางเข้าไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายผ่านกรมการจัดหางาน เพื่อให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการ การอยู่ในระบบประกันสังคม รวมถึงการไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องค่าจ้างและไม่ต้องอยู่อาศัยอย่างหลบซ่อน และถึงแม้การลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมายของแรงงานไทยจะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและประเทศได้ แต่ก็เกิดผลเสียหลายด้าน ซึ่งไม่เฉพาะแต่ตัวแรงงานเอง ยังส่งผลกระทบต่อในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกด้วย จึงขอเรียนถามว่า

๑. กรณีที่คนไทยเดินทางไปเกาหลีใต้และญี่ปุ่น แล้วลักลอบหนีทำงานแบบผิดกฎหมาย ถูกดำเนินคดีพร้อมทั้งถูกส่งกลับประเทศ และถูกขึ้นบัญชีดำไม่อนุญาตให้เดินทางกลับเข้าไปอีก ลักษณะเช่นนี้กระทรวงแรงงานจะมีแนวทางช่วยเหลือแรงงานไทยเหล่านั้นให้สามารถมีโอกาสดูแลครอบครัวแบบถูกกฎหมายหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงแรงงานจะมีการเพิ่มโควตาการจัดส่งแรงงานไทยไปเกาหลีใต้และญี่ปุ่น
ให้สามารถทำงานอย่างถูกกฎหมายหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด
ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อลงกต มณีภาส

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

จังหวัดนครพนม

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๘๐/ร.

ของ นายอลงกต มณีวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย จังหวัดนครพนม
เรื่อง ปัญหาการลักลอบทำงานของแรงงานไทยที่ประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่น

ข้าพเจ้า นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ดังนี้

๑. การเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่นอย่างถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน
จะได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือ และได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียม โดยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ
อย่างถูกต้องตามกฎหมายมี ๕ วิธี ดังนี้

(๑) การเดินทางไปทำงานต่างประเทศด้วยตนเอง คนหางานสามารถติดต่อกับนายจ้าง
ในต่างประเทศโดยตรง ซึ่งนายจ้างจะส่งสัญญาจ้างที่ผ่านการรับรองจากสถานทูตไทย/สถานกงสุลไทย/
สำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศและหลักฐานการเข้าประเทศให้คนหางาน

(๒) บริษัทจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง คนหางานต้องดำเนินการผ่านบริษัทจัดหางานที่จดทะเบียน
ถูกต้องตามกฎหมายกับกรมการจัดหางาน

(๓) กรมการจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง โดยกรมการจัดหางานจะดำเนินการรับสมัคร คัดเลือก
อบรมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และจัดส่งไปทำงานต่างประเทศ และยังรวมถึงการมีข้อตกลง
ระหว่างประเทศ หรือบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงาน เช่น สาธารณรัฐเกาหลี (EPS)
ญี่ปุ่น (IM Japan) และอิสราเอล (TIC)

(๔) นายจ้างในประเทศไทยพาลูกจ้างไปทำงานในต่างประเทศ นายจ้างในประเทศไทยที่ติดต่อธุรกิจ
หรือไปลงทุนในต่างประเทศและมีความจำเป็น ต้องนำลูกจ้างของตนเองไปทำงาน ณ ประเทศที่มีธุรกิจ
ของตนเองอยู่ สามารถทำได้โดยการขออนุญาตพาลูกจ้างไปทำงานในต่างประเทศต่อกรมการจัดหางาน

(๕) นายจ้างในประเทศไทยส่งลูกจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศ นายจ้างในประเทศไทย
ที่มีบริษัทแม่ในต่างประเทศ ต้องการส่งลูกจ้างไปเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาฝีมือ นายจ้างในประเทศไทย
ต้องขออนุญาตต่อกรมการจัดหางาน

ทั้งนี้ การขึ้นบัญชีดำคนไทยที่ลักลอบเข้าไปทำงานที่ประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่น
เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ประเทศนั้น ๆ กำหนดขึ้น เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่ให้มีการลักลอบ
ไปทำงานอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นกฎหมายในต่างประเทศ ในส่วนของกระทรวงแรงงาน
ได้ดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามสาย/นายหน้าจัดหางาน และการลักลอบไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้
และญี่ปุ่น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) การป้องกัน โดยตั้งชุดเฝ้าระวัง ชี้แจง และตอบโต้ทางเฟซบุ๊ก/แอปพลิเคชันไลน์
ที่มีการโฆษณาชักชวนคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ตั้งชุดเฉพาะกิจสกัดกั้นการลักลอบไปทำงาน
ในต่างประเทศ รวมถึงระงับการเดินทางคนหางานที่มีพฤติกรรมจะลักลอบไปทำงานในต่างประเทศ

๒) การปราบปรามและดำเนินคดี กับผู้มีพฤติกรรมโฆษณาชักชวนคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาตทางสื่อสังคมออนไลน์ ดำเนินคดีกับสาย/นายหน้า ที่กระทำการหลอกลวงคนหางานหรือจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ บูรณาการร่วมกับกองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ปคม.) และสถานีตำรวจท่องเที่ยว ในการปราบปรามจับกุมสาย/นายหน้า ที่มีพฤติการณ์ในการจัดหางานให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ และ ๓) ด้านการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการหลอกลวงคนหางานและลักลอบเดินทางไปทำงานในต่างประเทศทางสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานโดยกรมการจัดหางานมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือและสงเคราะห์แรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งถูกทอดทิ้งหรือประสบปัญหาอยู่ในต่างประเทศได้เดินทางกลับถึงภูมิลำเนา กรณีประสบอันตรายก่อนไปทำงานหรือขณะทำงานในต่างประเทศ กรณีถูกส่งกลับเนื่องจากเป็นโรคต้องห้าม กรณีประสบปัญหาจากภัยสงคราม ภัยธรรมชาติหรือโรคระบาด กรณีเสียชีวิตก่อนเดินทางหรือขณะกลับมาพักที่ประเทศไทย เป็นต้น

๒. การกำหนดโควตาจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับความต้องการจ้างงานของนายจ้างและบริษัทของประเทศดังกล่าว กระทรวงแรงงานดำเนินนโยบายด้านรักษาการจ้างงาน และขยายตลาดแรงงานในต่างประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้แรงงานไทยสามารถเดินทางเข้าไปทำงานต่างประเทศมากขึ้น และร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการจ้างแรงงานไทยตลอดจนสร้างความเชื่อมั่น และเพิ่มแรงจูงใจในการจ้างแรงงานไทยของนายจ้างในต่างประเทศ โดยเฉพาะการส่งเสริมและขยายโอกาสให้แรงงานไทยไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น ดังนี้

ประเทศเกาหลีใต้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตุลาคม ๒๕๖๕ - กันยายน ๒๕๖๖ ไม่รวม Re-entry) มีแรงงานไทยเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ จำนวน ๙,๔๕๑ คน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ตุลาคม ๒๕๖๖ - มีนาคม ๒๕๖๗ ไม่รวม Re-entry) มีแรงงานไทยเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ จำนวน ๓,๘๖๑ คน ซึ่งการเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ของแรงงานไทยนั้น กรมการจัดหางานร่วมกับสำนักบริการพัฒนาบุคลากรแห่งเกาหลี ศูนย์อีพีเอส ประจำประเทศไทย (Human Resources Development Service of Korea in Thailand) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขบันทึกความเข้าใจในการจัดทดสอบความสามารถทางภาษาเกาหลี (The Service Commitment Agreement of Point System for Recruitment of Foreign Workers: SCA) ที่ลงนามระหว่างกระทรวงแรงงานและการจ้างงานแห่งสาธารณรัฐเกาหลีและกระทรวงแรงงานของประเทศไทย เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินการทดสอบแรงงานในประเทศไทยไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่นจากความร่วมมือของทั้งสองหน่วยงาน นอกจากนี้ ยังดำเนินการขยายตลาดแรงงานในแรงงานทักษะฝีมือ (วิชาชีพประเภทแรงงานทักษะฝีมือ : E-7) ไปทำงานในอุตสาหกรรมต่อเรือ โดยสาธารณรัฐเกาหลีต้องการแรงงานต่างชาติฝั่งเอเชีย ประเทศไทย

จึงเป็นประเทศหนึ่งในเป้าหมายหลักที่ทางเกาหลีต้องการ และแรงงานตามฤดูกาล (วีซ่าประเภทแรงงานตามฤดูกาล (E-8) หรือประเภททำงานชั่วคราว (C-4) สาธารณรัฐเกาหลีได้ออกมาตรการเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยขยายกลุ่มเป้าหมายแรงงานต่างชาติสำหรับแรงงานตามฤดูกาลชั่วคราวในภาคการเกษตรและประมง เพื่อให้มีการจัดสรรแรงงานให้เพียงพอ ซึ่งได้มีการจัดตั้งโครงการจ้างแรงงานต่างชาติตามฤดูกาล (Seasonal Worker Program: SWP) เป็นโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสาธารณรัฐเกาหลีจะเชิญชาวต่างชาติเข้าไปทำงานประเภทเกษตรกรรมและประมงอย่างถูกกฎหมายโดยมีระยะเวลาการจ้างงานโดยประมาณ ๙๐ วัน (C-4) หรือ ๕ เดือน (E-8)

ประเทศญี่ปุ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตุลาคม ๒๕๖๕ - กันยายน ๒๕๖๖ ไม่รวม Re-entry) มีแรงงานไทยเดินทางไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๗,๒๔๖ คน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ตุลาคม ๒๕๖๖ - มีนาคม ๒๕๖๗ ไม่รวม Re-entry) มีแรงงานไทยเดินทางไปทำงานในประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๓,๖๓๘ คน ซึ่งการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานประเทศญี่ปุ่นดำเนินการผ่านโครงการฝึกปฏิบัติงานเทคนิคสำหรับผู้ฝึกปฏิบัติงานเทคนิคไทยไปประเทศญี่ปุ่น (The Technical Intern Training Program for Thai Technical Interns in Japan: IM Japan) โดยองค์กรพัฒนาแรงงานระดับนานาชาติ ประเทศญี่ปุ่น (IM Japan) ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยโครงการฝึกปฏิบัติงานเทคนิคสำหรับผู้ฝึกปฏิบัติงานเทคนิคไทยไปประเทศญี่ปุ่น (Memorandum of Understanding on the Technical Intern Training Program for Thai Technical Interns in Japan) ร่วมกับกระทรวงแรงงาน ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกันตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา และมีการแก้ไขปรับปรุงบันทึกความเข้าใจฯ ให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่าง ๆ มาโดยลำดับ และฉบับปัจจุบันได้ลงนามบันทึกความเข้าใจเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ โดยองค์กร IM Japan ประเทศญี่ปุ่นมีหน้าที่รับผู้ฝึกงานต่างชาติภายใต้โครงการรับผู้ฝึกปฏิบัติงาน และสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจในด้านต่างประเทศของสถานประกอบการของญี่ปุ่น ผลการดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗) ได้จัดส่งผู้ฝึกปฏิบัติงานฯ จำนวนรวม ๕,๙๓๗ คน